

*Didur Yuliia, Odessa national economic university,
lecturer of the department of foreign languages,
applicant of the English grammar department in Odessa national
I.I. Mechnikov university*

*Дідур Юлія Ігорівна, Одеський національний економічний університет,
викладач кафедри іноземних мов,
здобувач кафедри граматики англійської мови ОНУ ім. І.І. Мечникова*

Typology of ergonymic nomina propria

Типологія ергонімічних пропріальних одиниць

Наше дослідження присвячено вивченню особливостей функціонування **ергонімів** у різних мовах, зокрема в українській, російській та англійській. Видається доцільним простежити еволюцію наукових поглядів власне на термін **ергонім**, оскільки саме діахронічний аспект цієї проблеми дозволить з'ясувати як семантичне навантаження самого терміна, так і виокремити структурні та семантичні типи ергонімів, створивши авторську денотатно-номінативну класифікацію.

Стосовно семантичного наповнення самого терміна можемо стверджувати, що остаточно він сформувався лише у останні роки. Так, О.В. Суперанська виділяє власні назви комплексних об'єктів, серед яких окремий підрозділ становлять «назви підприємств, установ, суспільств, об'єднань»¹, тобто термін **ергонім** дослідниця не вживає. Н.В. Подольська у словнику «Словарь русской ономастической терминологии» пропонує таку дефініцію досліджуваного терміну: «Ергонім – розряд оніма. Власна назва

¹ Суперанская А.В. Общая теория имени собственного. – М.: Изд-во ЛКИ, 2007. – Изд.2-е, испр. – С. 196.

ділового об'єднання людей, у тому числі союзу, організації, установи, корпорації, підприємства, суспільства, закладу»¹. Таким чином, зміст терміна розширюється, до ергонімів на даному науковому етапі включено значно більшу кількість типів об'єднань людей. У праці М.М. Торчинського цей термін дефінується так: «Ергонім – ВН постійних або тимчасових об'єднань людей»², зокрема вчений підкреслює, що такі об'єднання є не лише діловими, а будь-якими³. У словнику Д.Г. Бучка та Н.В. Ткачової пропонується таке визначення: «Ергонім (від гр. *ergon* «праця, діяльність» + онім) – власна назва певного об'єднання людей: організації, партії, установи, закладу, зокрема магазину, перукарні, ресторану та ін.»⁴. Тобто, саме **широке** трактування терміна **ергонім** є актуальним для сучасних ономастичних досліджень.

Стосовно структурної класифікації ергонімів наше дослідження дозволило виокремити такі типи: однокомпонентні, двокомпонентні та багатоконпонентні структури. **Матеріалом** дослідження було обрано по 100 назв популярних закладів харчування у трьох столицях – Києві, Москві та Лондоні. До **однокомпонентних** віднесемо ергоніми, які виражені **непохідними** та **простими похідними** словами, наприклад, *Зозуля, Весна, Maze; Яблучко, Олимпиец, Moonlighting*. Також сюди входять **складні слова** та **абрєвіатури**, на кшталт таких: *НЕБОсхил, Ваби-саби, Pieminister; Б-12*. До **двокомпонентних** назв входять словосполучення різної структури: прийменник + іменник (*Під дубом*), прийменник + числівник (*After 8*), прикметник + іменник (*Старе місто, Кавказская пленница, Electric Ballroom*), іменник + іменник (*Тарас Бульба, Жемчужина востока, The Prince Arthur*), числівник + іменник (*Два гуся, Две палочки*) та ін. Ергоніми-**речення** можуть

¹ Подольская Н.В. Словарь русской ономастической терминологии. – М.: Наука, 1988. – Изд.2-е, пер. и доп. – С. 166.

² Торчинський М.М. Структура, типологія і функціонування онімної лексики української мови : дис. ... докт.філол.наук : 10.02.01 – укр.мова. – К., 2010. – С. 93.

³ *ibid* – С. 150.

⁴ Бучко Д.Г., Ткачова Н.В. Словник української ономастичної термінології. – Харків : Ранок-НТ, 2012. – С. 85.

відноситися як до двокomпонентних, так і до **багатокомпонентних**, наприклад, *Здоровенькі були, A Little of What You Fancy*. **Багатокомпонентними** можуть також бути словосполучення ускладненої структури, такі як *Белое солнце пустыни* та *Powder Keg Diplomacy*.

Процентне співвідношення різних структурних типів ергонімів в українській, російській та англійській мовах можемо представити наступним чином: *однокомпонентні* – 60%, 65% та 42% відповідно, *двокомпонентні* – 38%, 32% та 38%, *багатокомпонентні* – 2%, 3% та 20%. Серед однокомпонентних ергонімів на першому місці в українській, російській та англійській мовах опиняються непохідні слова – 38%, 53% та 28%. Похідні слова складають 33%, 8% та 6%, а складні – 5%, 3% та 8%. Приклад абрєвіатури знаходимо лише в російській мові – 1%. Серед двокomпонентних ергонімів перевага віддається словосполученням – 37%, 32% та 38%, а двокomпонентні ергоніми-речення зустрічаються лише в українській мові – 1%. Серед багатокомпонентних ергонімів словосполучення складають 2%, 3% та 18%, а багатокомпонентні ергоніми-речення зустрічаються лише в англійській мові – 2%. Домінування однокомпонентних ергонімів зумовлено легкістю їх запам'ятовування та відтворення.

В кожного об'єднання людей є певна мета, яка може слугувати критерієм розподілу таких об'єднань на семантичні класи, а саме:

- 1) керувати, що здійснюється органами управління різних рівнів, наприклад, *Верховна Рада, Московская городская дума, The Greater London Authority*;
- 2) рятувати, що відбувається за допомогою спеціальних служб порятунку, таких як *Оперативно-рятувальна служба м. Києва, Московская городская поисково-спасательная служба, London Fire Brigade*;
- 3) охороняти населення від зовнішніх ворогів та внутрішніх негараздів, на кшталт *Міністерство внутрішніх справ України, Федеральная служба безопасности Российской Федерации, City of London Police*;

- 4) надавати послуги населенню, такі як лікування, навчання, побутові послуги, наприклад, *Міжнародний центр нейрохірургії, Городская клиническая больница № 4, St Anthony's Hospital; Київський національний університет ім. Т.Г. Шевченка, Московский городской педагогический университет, London Southbank University;*
- 5) виробляти та продавати товари, як, скажімо, це роблять *торгівельний центр Глобус, Гастроном №1, Harrow Road Grocers;*
- 6) задовольняти фізичні та духовні потреби: релігійні, ідеологічні, соціальні, естетичні. Сюди, спираючись на об'єктивну реальність, можемо віднести спортивні об'єднання, наприклад, *футбольний клуб «Динамо» (Київ), конфесійні організації, такі як Breathe City Church, політичні партії, наприклад, Единая Россия, благодійні фонди, прикладом яких є Благодійний фонд Андрія Шевченка, Дети Земли, World Cancer Research Fund, творчі об'єднання, на кшталт Національна спілка майстрів народного мистецтва України, Союз художников России, Contemporary Art Society.*

Розробка структурно-семантичної класифікації ергонімів дозволить дослідити універсальні тенденції ергонімічної творчості людей не лише на матеріалі української, російської та англійської мов, а й екстраполювати ці спостереження на інші мови, звичайно, беручи до уваги етнічну картину світу кожного окремого народу.

Література

1. Бучко Д.Г., Ткачова Н.В. Словник української ономастичної термінології. – Харків : Ранок-НТ, 2012. – 256 с.
2. Подольская Н.В. Словарь русской ономастической терминологии. – М.: Наука, 1988. – Изд.2-е, пер. и доп. – 189 с.

3. Суперанская А.В. Общая теория имени собственного. – М.: Изд-во ЛКИ, 2007. – Изд.2-е, испр. – 368 с.
4. Торчинський М.М. Структура, типологія і функціонування онімної лексики української мови : дис. ... докт.філол.наук : 10.02.01 – укр.мова. – К., 2010. – 502 с.